

Svenska och utländska fartyg i svensk regi 2010

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten.

Innehållsförteckning

A	Administrativa uppgifter	4
A.1	Ämnesområde	4
A.2	Statistikområde	4
A.3	SOS-klassificering	4
A.4	Statistikansvarig	4
A.5	Statistikproducent	4
A.6	Uppgiftsskyldighet	4
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	5
A.8	Gallringsföreskrifter	5
A.9	EU-reglering	5
A.10	Syfte och historik	5
A.11	Statistikanvändning	5
A.12	Uppläggnings- och genomförande	5
A.13	Internationell rapportering	6
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	6
B	Kvalitetsdeklaration	7
B.0	Inledning	7
B.1	Innehåll	7
1.1	Statistiska målstorheter	7
B.2	Tillförlitlighet	9
2.1	Tillförlitlighet totalt	9
2.2	Osäkerhetskällor	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	10
B.3	Aktualitet	10
3.1	Frekvens	10
3.2	Framställningstid	10
3.3	Punktlighet	10
B.4	Jämförbarhet och sammanvändbarhet	11
4.1	Jämförbarhet över tiden	11
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	11
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	11

B.5	Tillgänglighet och förståelighet	12
5.1	Spridningsformer	12
5.2	Presentation	12
5.3	Dokumentation	12
5.4	Tillgång till primärmaterial	12
5.5	Upplysningstjänster	12

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Transporter och kommunikationer

A.2 Statistikområde

Sjöfart

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet: Trafikanalys
Adress: Akademigatan 2, 831 40 Östersund
Kontakt-
person: Jan Östlund
Telefon: 010-414 42 24
Telefax: 010-414 42 20
E-post: jan.ostlund@trafa.se

A.5 Statistikproducent

Organisation: IHS Fairplay
Adress: Sven Källfelts gata 210, 426 71 Västra Frölunda
Kontakt-
person: Christopher Pålsson
Telefon: 031-704 4330
E-post: maritime.research@ihs.com

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter till denna undersökning gäller enligt lagen (SFS 2001:99) om den officiella statistiken, förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken och SIKAs föreskrift (SIKAFS 2008:3 Föreskrifter om uppgifter till statistik om sjöfart m.m.)

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Lämnade uppgifter skyddas av sekretesslagen och inga uppgifter redovisas så att de kan kopplas ihop med enskilda företag.

A.8 Gallringsföreskrifter

Särskilda gallringsföreskrifter finns inte.

A.9 EU-reglering

Undersökningen ingår inte i den gemensamma EU-statistiken.

A.10 Syfte och historik

Syftet med denna undersökning är att belysa storleken och sammansättningen av den svenska flottan av handels- special- och fiskefartyg och utveckling över tid. Statistik över den svenska handelsflottan har gjorts sedan början av 1900-talet. Fiskeflottan fördes in i statistiken år 1998.

A.11 Statistikanvändning

A.12 Uppläggning och genomförande

Denna undersökning har gjorts i samarbete mellan Trafikanalys och IHS Fairplay.

Produktionen sker i flera steg. I grunden ligger uppgifter från Fartygsregistrets skeppsdel. Från och med 2008 års undersökning kan ett nytt beståndsuttag tas därifrån varje år, vilket medför förbättrad kvalitet. Det är följden av en förändrad registerhållning hos Sjöfartsregistret hos Transportstyrelsen. (Registret sköttes fram till 2008 av Sjöfartsverket.)

Sedan tidigare har undersökningen byggt upp ett statistikregister med ursprung i ett beståndsuttag som gjordes ur Fartygsregistrets skeppsdel år 2003. Varje år har uppgifterna i statistikregistret kompletterats med information om transaktioner, alltså ändringar, tillägg eller borttag i registret. Detta förfarande behövs inte när beståndsuttagen nu kan göras varje år.

Statistikregistret kompletterats ytterligare med noteringar i IHS Register of Ships och AIS Live. För varje rederi sammanställs uppgifterna om alla fartyg och en lista skickas till rederiet för kontroll. Om rederierna begär korrigeringar verifieras dessa av producenten och förs in i registret. Det skickas inga påminnelser till rederier som inte svarar. I de fallen görs antagandet att uppgifterna är korrekta.

Uppgifter om besättning hämtas årligen ur Transportstyrelsens sjömansregister. (Även det registret sköttes fram till 2008 av Sjöfartsverket.)

A.13 Internationell rapportering

Förekommer inte .

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

B Kvalitets- deklaration

B.0 Inledning

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Bestånd

- antalet svenska fartyg, fördelat på fartygstyp
- bruttodräktighet på svenska fartyg, fördelat på fartygstyp
- storlek och ålder på svenska fartyg
- antalet inhyrda utländska fartyg, fördelat på fartygstyp
- bruttodräktighet på inhyrda utländska fartyg, fördelat på fartygstyp
- de största hemmahamnarna

Förändringar i beståndet

- förändringar av den svenska handelsflottans bestånd fördelat på fartygstyp
- orsaker till förändringar i beståndet

Användning

- användning av svenska handelsfartyg
- användning av inhyrda utländska handelsfartyg

Ombordanställda

- antalet ombordanställda

1.1.1 Objekt och population

Undersökningen omfattar populationen av samtliga svenskflaggade handels- special- och fiskefartyg. Undantagna är statsskepp (ägda av staten och avsedda för "statsändamål") samt fartyg som klassificerats som fritids-, restaurang-, logementsskepp eller liknande. I de flesta tabeller redovisas endast fartyg med en bruttodräktighet (brutto) om 100 eller mer.

Från och med 1998 ingår den svenska fiskeflottan och från och med 2006 ingår statsisbrytare.

I den del av undersökningen som avser fartygens användning undersöks svenskregistrerade handelsfartyg med bruttodräktighet om minst 100 samt de utländska fartyg som under året varit inhyrda av svenskregistrerade företag. Undersökningen omfattar däremot inte användningen av så kallat svenskkontrollerat tonnage, såvida fartygen inte varit inhyrda av svenska bolag.

Rederier som äger fartyg i populationen har uppgiftsskyldighet i undersökningen. Totalt ingår 75 rederier i undersökningen.

I uppgiften om ombordanställda på fartyg över 300 brutto är populationen påmönstrade personer den 30 september det aktuella året.

1.1.2 Variabler

Den **svenska handelsflottan** omfattar svenskflaggade (svensk-registrerade) handelsfartyg. Redovisningen begränsas i de flesta tabeller till fartyg med en bruttodräktighet om minst 100. Fartyg som ägs av svenska företags utländska dotterbolag räknas i förekommande fall som utländska och inhyrda.

Med **handelsfartyg** avses skepp som används för transporter av varor och/eller passagerare. Pråmar som används för godstransporter redovisas som specialfartyg.

Som **passagerarfärjor** redovisas fartyg som har beteckningen passagerarmotorskepp roll on, färja eller dylikt på registerutdragen. Med specialfartyg avses skepp som används för stödtjänster inom sjöfarten eller för andra arbeten till sjöss.

Som **specialfartyg** räknas förutom pråmar även offshoreplattformar, isbrytare, bogser- och bärgningsfartyg samt övriga specialfartyg. Den sista gruppen omfattar olika typer av arbetsfartyg, forskningsfartyg, livräddningsfartyg med mera. Även skolskepp betraktas som övriga specialfartyg.

Med pråmar avses skepp utan egna framdrivningsmotorer.

1.1.3 Statistiska mått

Bruttodräktighet, brd eller brutto är ett sortlöst storleksmått och avser volymen i ett fartygs slutna rum.

Bruttodräktighetsdagar, brd-dagar eller bruttodagar används som ett mått på transportkapacitet och räknas fram som respektive fartygs bruttodräktighet multiplicerat med antalet dagar det använts under året.

Dödvikt, dv, är ett storleksmått som anges i ton och som visar vikten av den last som ett fartyg maximalt kan bära.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Handelsfartyg: lastfartyg och passagerarfartyg.

- **Lastfartyg:** tankfartyg, bulkfartyg och torrlastfartyg.
- **Passagerarfartyg:** passagerarfärjor och övriga passagerarfartyg.

Specialfartyg: pråmar och övriga specialfartyg med motor.

- **Pråmar**
- **Övriga specialfartyg med motor:** isbrytare, bogser- och bärgningsfartyg, övriga specialfartyg.

Fiskefartyg

1.1.5 Referenstider

Statistiken är årlig och avser förhållandena den 31 december respektive år, utom uppgifterna om besättning som avser den 30 september respektive år.

1.2. Fullständighet

Avsikten med undersökningen är att täcka samtliga fartyg i populationen. Utgångspunkten är utdrag ur Fartygsregistrets skeppsdel. Avstämningar och kompletteringar tas från IHS Register of Ships.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Resultatet i en statistisk undersökning påverkas av ett antal felkällor som bortfall, slumpfel, under- och övertäckning samt olika typer av mätfel. Detta är en totalundersökning och därför finns inga slumpfel. Undersökningen kan innehålla både över- och undertäckning.

- **Övertäckning** innebär att undersökningen omfattar fartyg som inte tillhör populationen, alltså inte är svenskflaggade handelsfartyg den sista december enligt undersökningens definitioner. Risker att siffrorna i statistiken påverkas av övertäckning gäller främst statistik över utlandsflaggat tonnage som ägs och drivs av svenska rederier.
- **Undertäckning** innebär att undersökningen saknar svenskflaggade handelsfartyg enligt undersökningens definitioner den sista december, vilka alltså ingår i populationen. Detta kan innebära fartyg för vilka registerförändringar är sent rapporterade. Risker att siffrorna i statistiken påverkas av undertäckning gäller främst statistik över utlandsflaggat tonnage.

2.2 Osäkerhetskällor

Primäruppgifterna är hämtade från Fartygsregistrets skeppsdel. Ett nytt beståndsuttag görs varje årsskifte, och det är denna information som ligger till grund för rapporten.

Uppgift om dödvikt saknas ofta på registerutdragen. Kompletteringar av dessa har därför hämtats från IHS Register of Ships.

I några undantagsfall har bedömts att fartygen är av annan typ än vad som angivits på registerutdragen.

Som övrig ökning respektive minskning redovisas fartyg som omklassats (till annan typ av fartyg). Här ingår även registerjusteringar. Det föreligger sannolikt en viss undertäckning av inhyrda utländska fartyg eftersom ett register över sådana saknas.

Sjöfartens fackliga organisationer har påpekat att uppgifterna om påmönstrade besättningar är svårtolkade. Flertalet fartyg har två besättningar, men det är endast den påmönstrade besättningen som redovisas. Färjornas besättningar räknas däremot som påmönstrade även när de inte är i tjänst.

2.2.1 Urval

Totalundersökning.

2.2.2 Ramtäckning

2.2.3 Mätning

2.2.4 Svarsbortfall

Bortfall förekommer i undersökningen i form av partiellt bortfall, det vill säga uppgifter saknas om enskilda uppgifter för vissa fartyg som ingår i undersökningen.

2.2.5 Bearbetning

2.2.6 Modellantaganden

De redovisade uppgifterna om förändringar av fartygsbestånden baseras delvis på rimlighetsantaganden, eftersom heltäckande information om orsak till registrering eller avregistrering saknas. Ett nyregistrerat fartyg som är byggt i utlandet antas vara inköpt begagnat om inte det senaste året anges som byggnadsår. Detta kan medföra en viss underskattning av det verkliga antalet nybyggda fartyg. Ett avregistrerat fartyg antas vara sålt till utlandet om information om förlisning eller skrotning saknas.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årsvis.

3.2 Framställningstid

Februari 2011 till och med maj 2011.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt Trafikanalys publiceringsplan, i maj varje år. Det har förekommit kortare förseningar några av de senaste åren.

B.4 Jämförbarhet och sam- användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Uppgifter om handelsflottan redovisades redan i början av 1900-talet i Kommerskollegiums publikation "Sjöfart". Här ingick även användning och bemanning. Uppgifter om inhyrda utländska fartyg har insamlats från och med 1981. Jämförelser av handelsflottans utveckling över tiden försvåras av att indelningen i fartygstyper varierat, liksom att den gamla nedre storleksgränsen 20 nettoton från slutet av 1950-talet i allt högre grad ersattes av 100 bruttoton. Från och med 1982 trädde nya internationella regler för skeppsmätning i kraft i Sverige (Universal Regulations). Begreppet bruttoton ersattes då av bruttodräktighet. Omfattande skeppsmätningar under 1994 medförde att den totala bruttodräktigheten för torrlastfartyg och passagerarfärjor ökade avsevärt.

Från 2003 har ett elektroniskt utdrag från Fartygsregistrets skeppsdel utgjort grund för rapporten. Vissa avvikelser mot tidigare års redovisningar har upptäckts. Orsakerna till dessa har inte kunnat klarläggas till fullo. Sedan 2006 inhämtas uppgifter om fartygens användning från AIS Live. Tidigare år har dessa uppgifter inhämtats genom enkätundersökningar.

Den nuvarande indelningen i fartygstyper har använts från och med 1980 för handelsfartyg och från och med 1994 för specialfartyg. Uppgifter om fartygens användning kan med viss försiktighet jämföras med åren 1981 respektive 1983 då uppgifter om utländska inhyrda fartyg började redovisas. Uppgifterna om fartygens bemanning är jämförbara sedan 1986.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Det finns flera källor till uppgifter om flottan. Varierande definitioner gör dock jämförelser problematiska.

Fartygsregistret från IHS Fairplay innehåller uppgifter om svenskregistrerade handels- och specialfartyg. IHS Fairplays indelningar i olika fartygstyper avviker något från dem som används i denna undersökning. Rimlighetsbaserade anpassningar har skett i förekommande fall.

Sveriges redareförening, Svensk sjöfartstidning och Sjöfartens analysinstitut har också uppgifter om den svenska handelsflottan. Dessa är inte direkt jämförbara med denna redovisning, men ger däremot en kompletterande bild av den svenska sjöfartens omfattning då även svenskägt/svenskkontrollerat tonnage med utländsk flagg ingår.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras av Trafikanalys i rapporten *Svenska och utländska fartyg i svensk regi*. Rapporter kan laddas ned från Trafikanalys webbplats i pdf-format och tabellerna kan laddas ned i xls-format för egen bearbetning. Där återfinns undersökningar från 2000 och framåt, även rapporter utgivna av SIKA. Vill du få veta när något nytt kommer ut kan du prenumerera på pressmeddelanden via vår RSS-tjänst.

Tidigare års resultat finns i Statistiska centralbyråns serie Statistiska meddelanden, TK 50 (1998–2000), T 50 (1994–1997) och T 41 (1974–1989) och i serien SIKA Statistik.

5.2 Presentation

Årsrapporten innehåller tabeller, grafer, kommentarer och förklarande text.

5.3 Dokumentation

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterialen är sekretessbelagda men kan lämnas ut för vissa väl definierade ändamål, under förutsättning att sekretessen kan bevaras. Kontakta Trafikanalys för mer information.

5.5 Upplysningstjänster

Frågor besvaras av Trafikanalys och av producenten.